

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över konsekvensutredning av EU:s föreslagna förordning för gödselprodukter

M2013/02076/Ke

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Naturvårdsverkets utredning av konsekvenserna för verkets förslag till nationell fosforförordning av EU-kommissionens förslag till gödselproduktförordning.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen delar de slutsatser som Naturvårdsverket kommit fram till beträffande de konsekvenser införandet av gödselproduktförordningen kan få för biogödsel och kompost.

Länsstyrelsen anser vidare att det är angeläget att Sverige snarast fastställer ett nationellt regelverk för metaller enligt Naturvårdsverkets förslag till förordning om produktion, saluhållande, överlåtelse och användning av avloppsfraktioner och behandlat livsmedelsavfall, biogödsel och kompost (bilaga 2 i rapport 6580 Hållbar återföring av fosfor 2013).

Beträffande biogödsel och kompost finns det inga som helst miljömässiga skäl till att ha olika användningsrestriktioner för CE- eller icke CE-märkta produkter och det finns inte heller några skäl till att ha olika restriktioner för avloppsslam och biogödsel/kompost. För att få ett nationellt heltäckande regelverk bör detta därför avse samtliga fraktioner som föreslogs i ovan nämnda förslag till förordning.

Synpunkter på det redovisade uppdraget

Kvalitetskrav på organiska gödselmedel

Eftersom det saknas ett nationellt regelverk för användning av gödselprodukter tillverkade från återvunnet och organiskt material, är det Länsstyrelsens erfarenhet att det regelverk som finns för överlåtelse och användning av slam från kommunala avloppsreningsverk i olika sammanhang även tillämpas för rötrest och kompost. Det kan gälla vid certifiering av produkter eller då tillsynsmyndigheter förelägger om försiktighetsmått vid framställning av rötrest och kompost samt vid användningen av dessa produkter. Exempelvis tillämpas vid certifiering enligt

SPCR 120 samma värden som vid överlåtande av avloppsslam (SFS 1998:944) förutom för kadmium och kvicksilver där certifieringen har strängare krav.

Vidare framgår att EU:s förslag till gränsvärden inte reglerar koppar, krom (tot) eller zink. Däremot regleras biuret samt PAH₁₆. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att reglera även koppar, krom och zink då dessa metaller utgör så kallade särskilt förorenande ämnen enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten. Biuret är en parameter som, såvitt Länsstyrelsen vet, inte tidigare använts i Sverige avseende kväveinnehåll i rötrest och kompost varför det saknas kunskap om parameterns lämplighet och nivå på gränsvärdet. Beträffande PAH₁₆ gör Länsstyrelsen bedömningen att den tillåtna halten torde vara väl tilltagen. Länsstyrelsen ser positivt på att man i förslaget även reglerar sexvärt krom.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att Sverige, om möjligt, bör verka för att gödselproduktförordningen även ska omfatta parametrarna koppar, krom och zink. Nivåerna bör överensstämma med de halter som anges i SPCR 120-certifieringen. Därutöver bör Sverige verka för att PAH₁₆ halten sänks i gödselproduktförordningen.

Det är också värt att uppmärksamma att den föreslagna CE-märkningen medger höga halter av kadmium räknat per kilo fosfor, upp till ca 138 mg kadmium/kg fosfor¹. Det kan jämföras med att motsvarande restriktion för mineralgödsel är 100 mg kadmium/kg fosfor (3 § SFS 1998:944).

Biogödselmarknaden

Utredningen pekar på att biogödselns ofta höga vattenhalt leder till höga kostnader för lagring, transport och spridning, men menar samtidigt att kostsamma tekniker som avvattning och förädling eventuellt kan komma att förändra detta. Länsstyrelsen vill då informera om att det redan idag finns flera olika metoder för att separera pumpbar gödsel i fasta och flytande fraktioner. Separeringsgrad och kostnader för detta skiljer metoderna åt. En teknik för att avvattna pumpbar gödsel utvecklas sedan ett antal år för att möjliggöra frånskiljning av en så ren vätskefas att den till och med skulle kunna avledas på samma sätt som ett dagvatten. Resterande material överförs till någon form av växtnäringsskoncentrat i fast form respektive en mullfraktion. En framtida fungerande och ekonomiskt rimlig teknik skulle då kunna leda till avsevärt minskade lagringsbehov och ökad transportkapacitet för denna avvattnade gödsel eller biogödsel. Det finns dock än så länge mycket begränsad dokumentation och oberoende studier tillgängliga för att i dag kunna bedöma teknikens potential i praktiken.

Användningsrestriktioner

Det finns en målkonflikt mellan en giftfri miljö samt en resurseffektiv återvinning av näringsämnen i ett kretsloppsperspektiv. Länsstyrelsen anser att en avgiftning av kretsloppet är av väsentlig betydelse för att få en trovärdighet och acceptans för återvinning av avfall.

---

¹ vid max ts halt i flytande organiska gödselmedel 40% samt min P halt 1% P₂O₅ = 0,436% P

Det viktigaste ur miljösynpunkt är inte halterna i de CE-märkta eller icke CE-märkta produkterna som hanteras på marknaden, utan de användningsrestriktioner som finns avseende maximalt årlig tillförsel av olika näringsämnen/föroreningar till åkermarken. Detta för att förhindra näringsläckage till sjöar och vattendrag samt att minska risken för spridning av oönskade ämnen. För att få en ändamålsenlig och väl fungerande nationell heltäckande lagstiftning anser vi att de nationella användningsrestriktionerna ska vara desamma oavsett det organiska gödselmedlets ursprung, dvs. om det innehåller avloppsslam eller är en rötrest framställd av matavfall. Inte heller finns det några skäl till att ha olika användningsrestriktioner för CE- alternativt icke CE märkta produkter.

Länsstyrelsen anser det därför vara angeläget att Sverige snarast fastställer nationella användningsrestriktioner som i allt väsentligt överensstämmer med Naturvårdsverkets förordningsförslag. Länsstyrelsen förespråkar ett snabbt införande av gränsvärden för metaller avseende såväl högsta halter som spridningsrestriktioner medan man bör avvakta med införandet av motsvarande reglering för organiska ämnen (bilaga 2 del 2 i förordningsförslaget). Detta är angeläget för att Sverige enligt den s.k. miljögarantin enligt artikel 114 i fördraget om EU:s funktionssätt endast kan *behålla* strängare nationella regler. Att införa strängare regler efter det att gödselproduktförordningen fastställts skulle kunna betraktas som ett handelshinder.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av länsmiljöingenjör Gudrun Magnusson. I den slutliga handläggningen har även chefen för miljötillsynsenheten Malin Årebäck deltagit. I handläggningen av detta ärende har även samråd genomförts med rådgivaren vid Landsbygdsavdelningen Fredrik Fredriksson, rådgivaren vid Landsbygdsavdelningen Kristian Jochnick samt länsmiljöingenjören Stig Karlsson deltagit.

Lisbeth Schultze

Gudrun Magnusson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter